

УДК (UDC) 327
DOI: 10.26693/ahpsxxi2024.08.141

INTERNATIONAL RANKINGS AND INDICES IN FORMING THE IMAGE OF A STATE

Iryna Habro,

e-mail: irngabro@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8215-7615>

*Petro Mohyla Black Sea National University,
Ukraine, 54003, Mykolaiv, 68 Desantnykiv 10*

Abstract

The article reveals the essence of international rankings and indices of states created by international governmental and non-governmental organizations, and their significance for the image of states. The leadership of each state strives to create a positive image. The perception formed about the country and its leaders abroad significantly affects a wide range of economic, political, informational, cultural, and other aspects of its connections. An image can include various aspects such as culture, economy, politics, tourist attractions, standard of living, technological achievements, social stability, and much more. Each of these aspects, the achievements of the state in one sphere or another, is often measured today by various rankings formed by international organizations (both governmental and non-governmental). The position that a state occupies in various indices, rankings, etc., often has a serious impact on the perception of this state in the international environment.

Rankings and indices of international organizations have a significant impact on the image of the state on the world stage. These indicators often serve as important benchmarks for governments, investors, tourists, and other stakeholders. High positions in the Global Competitiveness Index by the World Economic Forum contribute to attracting foreign investments, creating jobs, and economic growth, improving the international image of the state as favorable for business and investment. Indices such as the Corruption Perceptions Index by Transparency International assess the level of corruption and transparency in the government and society. Countries with low levels of corruption and high levels of transparency receive more positive evaluations on the international stage, which contributes to attracting investors and improving the business climate.

These aspects are important for Ukraine, which not only needs international support in terms of armament but also requires positive perception for the recovery of the economy devastated by war. Therefore, we must pay attention to our presence and high positions in the rankings compiled by international organizations and understand the importance of these rankings in promoting a positive image of our state.

Keywords: state image, international index, international ranking, Corruption Perceptions Index, Global Competitiveness Index, Environmental Performance Index, Rule of Law Index

МІЖНАРОДНІ РЕЙТИНГИ ТА ІНДЕКСИ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

Ірина Габро,

e-mail: irngabro@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8215-7615>

*Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
Україна, 54003, Миколаїв, 68 Десантників, 10*

Анотація

Стаття розкриває сутність міжнародних рейтингів та індексів держав, які створюють міжнародні урядові та неурядові організації та їх значення для іміджу держав. Керівництво кожної держави прагне створити її позитивний імідж. Від того, яке уявлення складається про країну та її лідерів за кордоном, залежить багато що у найширшому спектрі економічних, політичних, інформаційно-культурних та інших напрямів її зв'язків. Імідж може включати різні аспекти, такі як культура, економіка, політика, туризм, рівень життя, технологічні досягнення, соціальна стабільність тощо. Кожен з цих аспектів, досягнення держави у тій чи іншій сфері, сьогодні часто вимірюють різні рейтинги, які формуються міжнародними організаціями (урядовими та неурядовими). Місце, яке займає держава у різних індексах, рейтингах тощо, часто має серйозний вплив на сприйняття цієї держави у міжнародному середовищі.

Рейтинги та індекси міжнародних організацій часто служать важливими орієнтирами для урядів, інвесторів, туристів та інших зацікавлених сторін. Високі позиції у Global Competitiveness Index від Всесвітнього економічного форуму сприяють залученню іноземних інвестицій, створенню робочих місць та економічному зростанню, покращуючи міжнародний імідж держави як сприятливої для бізнесу та інвестицій. Індеси Corruption Perceptions Index від Transparency International оцінюють рівень корупції та прозорості в уряді та суспільстві. Країни з низьким рівнем корупції та високим рівнем прозорості отримують більш позитивну оцінку на міжнародній арені, що тим самим сприяє залученню інвесторів і покращенню бізнес-клімату в країні.

Ці аспекти важливі для України, яка не тільки потребує міжнародної підтримки у питанні озброєння, але й позитивного сприйняття задля відновлення економіки, зруйнованої війною. Тому, ми маємо звертати увагу на присутність і високі позиції у рейтингах, які складають міжнародні організації та розуміти важливість цих рейтингів у просуванні позитивного іміджу нашої держави.

Ключові слова: імідж держави, міжнародний індекс, міжнародний рейтинг, Індекс сприйняття корупції, Індекс глобальної конкурентоспроможності, Індекс екологічної ефективності, Індекс верховенства права

Постановка проблеми. Формування позитивного іміджу держави є важливим завданням для уряду та суспільства, оскільки він впливає на міжнародні відносини, інвестиції, туризм і загальне сприйняття країни на глобальному рівні.

Під іміджем держави прийнято розуміти сукупність уявлень, стереотипів та асоціацій, які існують у громадськості щодо конкретної країни. Він може включати різні аспекти, такі як культура, економіка, політика, туризм, рівень життя, технологічні досягнення, соціальна стабільність тощо. Кожен з цих аспектів, досягнення держави у тій чи іншій сфері, сьогодні часто вимірюють різні рейтинги, які формуються міжнародними організаціями (урядовими та неурядовими). Місце,

яке займає держава у різних індексах, рейтингах тощо, часто має серйозний вплив на сприйняття цієї держави у міжнародному середовищі. Саме тому варто проаналізувати вплив міжнародних рейтингів та індексів на імідж держави на світовій арені.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Вплив та значення рейтингів та індексів, які формують різні міжнародні організації, на імідж держави в світі є предметом дослідження таких науковців, як В. Ємець (Yemets, 2022), Дж. МакГрез, М. Бобі, К. Ліді, (McGrath, Bobev & Liede, 2023, К. Одарченко (Odarchenko, 2021) та інші, які наголошують на тому, що імідж країни залежить не лише від інноваційності та транспарентності її економіки, але й із вкладом, який було зроблено для досягнення блага усього людства. А. Мизрабекова та Л. Прокіч (Myrzabekova & Prokic, 2024) у свою чергу підкреслюють, що одним із значних індексів, який впливає на рейтинг держави, є індекс корупції у державному секторі. Саме індекс сприйняття корупції демонструє тривожну картину Східної Європи та Центральної Азії, регіону, який бореться з нефункціональним верховенством права, зростанням авторитаризму та системної корупції. Середній бал 35 із 100 робить цей регіон другим регіоном за нижчими оцінками у світі.

У статті також використано дані зі звітів міжнародних організацій, які власне і формують ключові для міжнародного іміджу держав рейтинги та індекси.

Метою дослідження є аналіз рейтингів держав від міжнародних організацій (за різними показниками) як чинника впливу на імідж держави.

Методи та прийоми дослідження. Дослідження ролі міжнародних рейтингів держав у просуванні позитивного іміджу держави на міжнародній арені здійснено за допомогою методів аналізу, синтезу та узагальнення, аналітичного, інституційного, структурно-функціонального та порівняльного аналізів. Для досягнення поставленої мети автори використали комплекс загальнонаукових (аналіз та узагальнення, збір, обробка та аналіз матеріалів з даної теми, метод узагальнення) та спеціальних методів (проблемно-хронологічний, контент-аналіз) досліджень.

Виклад основного матеріалу. Керівництво кожної держави прагне створити її позитивний імідж. Від того, яке уявлення складається про країну та її лідерів за кордоном, залежить багато що у найширшому спектрі економічних, політичних, інформаційно-культурних та інших аспектів її зв'язків.

Тому питання про поліпшення іміджу – одне з найважливіших напрямів зовнішньополітичної стратегії будь-якої держави. Під іміджем держави розуміється скоректований образ, що складається із загальних характеристик (об'єктивних або необ'єктивних) державної системи, сформований у результаті прямого або непрямого сприйняття суб'єкта і такий, що склався у свідомості цільових груп громадськості.

На сьогоднішній день існує низка міжнародних індексів і рейтингів, які впливають на формування іміджу країни: рівень життя громадян, законодавче регулювання суспільного життя, ступінь розвиненості соціальної політики, використання засобів масової інформації та державних інструментів впливу на населення, індекс сприйняття корупції, тощо. Одним із найпоширеніших індексів, який застосовується для визначення успішності країни та її стабільності є індекс сприйняття корупції.

Індекс сприйняття корупції (CPI – Corruption Perceptions Index) – це щорічний рейтинг держав світу за показником рівня корупції, розроблений антикорупційною організацією Transparency International у 1995 р. Методологія індексу передбачає декілька незалежних опитувань серед міжнародних фінансових і правозахисних експертів, а також представників Світового банку, Азійського та Африканського банків розвитку та міжнародної організації Freedom House. CPI класифікує 180 країн і територій по всьому світу за рівнем корупції у державному секторі, оцінюючи його за шкалою від 0 (дуже корумпований) до 100 (відсутність корупції).

Даний рейтинг фіксує рівень хабарництва, виведення державних коштів, здатність урядів стримувати корупцію, закони прозорості фінансової інформації, запобігання конфлікту інтересів серед держслужбовців, доступ громадян до інформації про державні справи тощо (Yemets, 2022: 181-182).

Так, у 2022-2023 роках Данія займає першу позицію, як країна із найменшими проявами корупції в державному секторі (90 балів зі 100). Варто зауважити, що у 2023 р. в десятку країн із найнижчим рівнем корупції увійшли вісім європейських держав, із неєвропейських – Нова Зеландія та Сінгапур. Україна в цьому рейтингу у 2023 р. піднялась на 104 позицію (на три позиції вище, ніж у 2022 р.), отримавши втім лише 36 балів зі 100 (Corruption perceptions index, 2023).

У коментарі до звіту CPI за 2023 р. відзначено, що у той час як Західна Європа та Європейський Союз залишаються регіоном з найвищими показниками, його середній бал у цьому році впав до 65, оскільки стримування та протидія слабшають, а політична чесність розмивається. Незважаючи на покращення в деяких країнах, країни Африки на південь від Сахари зберігають найнижчий середній показник у 33, де демократія та верховенство права знаходяться під постійним тиском. Решта світу залишається у стагнації, а в усіх інших регіонах середній показник нижче 50.

Близький Схід і Північна Африка демонструють незначне покращення, що відображає постійну боротьбу з політичною корупцією та конфліктами, а в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні спостерігається довгострокова стагнація, окрім тих, які історично знаходяться вище у рейтингу. Серед таких, наприклад, Японія. Нарешті, відсутність незалежності судової системи та слабке верховенство права сприяють широкому поширенню безкарності в Америці (Corruption perceptions index, 2023). Східна Європа та Центральна Азія борються з непрацюючим верховенством права, зростанням авторитаризму та системної корупції (Myrzabekova & Prokic, 2024).

Регіональні радники з Європи та Центральної Азії Transparency International А. Мирзабекова та Л. Прокіч відзначають, що по всьому регіону багато урядів контролюють судову систему та правоохоронні органи, щоб зберегти безкарність корупціонерів для тих, хто входить до їх привілейованих кіл. Для Грузії (53) і країн Західних Балкан ці постійні практики стоять на заваді членству в Європейському Союзі. Це також стосується Молдови (42) та України (36), які все ж таки мають певні успіхи у проведенні реформ своїх систем правосуддя (Myrzabekova & Prokic, 2024).

Азербайджан (23), Таджикистан (20) і Туркменістан (18) продовжують боротися з серйозними проблемами корупції. Авторитарний контроль над державними інституціями з боку правлячих еліт міцно вкоренився, а корупція використовується для підтримки влади й уникнення відповідальності. Низькі бали цих країн відображають системний дефіцит управління та відсутність незалежного нагляду, де корупція роз'їдає різні рівні суспільства та держави, водночас підриваючи громадянські та політичні права.

Високий рівень корупції у Грузії (53) формується через концентрацію влади та повсюдний вплив еліт на державні інституції та процес прийняття рішень. А це призводить до демократичного спаду в країні та перетворення уряду на клептократію. Іншою ознакою цього є нещодавнє «повернення» до активної політики Бідзіни Іванішвілі, засновника правлячої партії, який зіграв важливу роль у захопленні інституцій країни. Проблема корупції в Грузії, яку колись славили як лідера боротьби з нею, настільки зросла, що тепер вона стоїть на заваді вступу Грузії до ЄС (Myrzabekova & Prokic, 2024).

Про високий рівень корупції в Грузії, який негативно впливає на інвестиційний клімат країни, заявив і Держдепартамент США: «дедалі більше бракує довіри до спроможності судового сектору розглядати господарські справи незалежно або своєчасно, компетентно, причому деякі справи щодо ділових спорів роками залишаються в судовій системі. Деякі компанії скаржаться на неефективні процеси прийняття рішень на муніципальному рівні, недоліки в забезпеченні прав

інтелектуальної власності, відсутність ефективної антимонопольної політики, звинувачення в політичному втручанні, вибіркоче застосування законів і нормативних актів, у тому числі комерційних, і труднощі з вирішенням спори про майнові права» (Investment Climate Statement, November 11, 2023).

Ще одним важливим з точки зору побудови позитивного іміджу держави в цивілізованому світі є Індекс верховенства права (Rule of Law Index), який оцінює 142 країни та юрисдикції по всьому світу.

Для розрахунку Rule of Law Index використовуються статистичні дані та результати опитування профільних експертів і практиків за такими категоріями як: обмеження повноважень інститутів влади; відкритість уряду; відсутність корупції; цивільне та кримінальне правосуддя; порядок і безпека; правозастосування (Yemets, 2022: 181).

Варто відзначити, що і в цьому рейтингу країни Північної Європи посідають перші рядки. Так, за результатами 2023 р. перше місце, як і в рейтингу Індекс сприйняття корупції, посідає Данія. А в першій десятці країн, де дотримуються норм верховенства права, дев'ять європейських країн. Україна посіла 89 місце серед 142 країн у 2023 р. (WJP Rule of Law Index, 2023).

Вагомим є для міжнародного образу держави і її місце у Індексі глобальної конкурентоспроможності (GCI – Global Competitiveness Index), розробленому у 1979 р. Всесвітнім економічним форумом у Давосі (Швейцарія).

Рейтинг світової конкурентоспроможності базується на 336 критеріях конкурентоспроможності, відібраних у результаті всебічного дослідження з використанням економічної літератури, міжнародних, національних і регіональних джерел, а також відгуків ділових кіл, державних установ і науковців. Критерії регулярно переглядаються та оновлюються по мірі появи нових теорій, досліджень, даних, а також розвитку світової економіки.

Данія, Ірландія та Швейцарія потрапили до трійки найкращих серед 64 економік за оцінкою їхньої глобальної конкурентоспроможності в рейтингу світової конкурентоспроможності IMD 2023, опублікованому Всесвітнім центром конкурентоспроможності. Данія зберегла перше місце з 2022 р., Ірландія зробила чудовий стрибок з 11-го місця на друге місце, а Швейцарія втрималася на третьому місці, опустившись з другого місця у 2022 р. та перше місце у 2021 р. Усі три є малими економіками, які добре використовують свій доступ до ринків і торгових партнерів, як і Сінгапур, який посів четверте місце. У 2021 р. Україна займала 54 позицію, а у 2023 р. наша держава у звіті не представлена.

Рейтинг є цінним інструментом для оцінки дуже контрастних бізнес-середовищ, для підтримки міжнародних інвестиційних рішень і для оцінки впливу різних державних політик. Він обслуговує як керівників, так і політиків і є показником якості життя в кожній країні, яку він оцінює. Залежить від підтримки мережі з 57 місцевих партнерських інститутів. Результати 2023 р. також підкреслюють, що економіки країни, які пізно відкрилися після пандемії COVID-19, демонструють покращення своєї конкурентоспроможності (наприклад, Таїланд, Індонезія та Малайзія). Ті, які рано відкрилися, зараз спостерігають спад (наприклад, Швеція та Фінляндія) (World Competitiveness Ranking, 2023).

Наступним важливим індексом є Індекс людського потенціалу (HDI – Human Development Index). Починаючи з 1990 р. цей індекс щороку розраховується ООН на основі вимірювання та порівняння рівня життя, грамотності, освіченості й довголіття громадян різних держав. Важливий з точки зору привабливості держави з високим рейтингом для мігрантів як рушія економічного розвитку і ставлення до товарів та послуг, вироблених у конкретній країні з відповідним місцем у цьому рейтингу. У 2023 р. Індекс людського розвитку України становив 0,734, що робить її країною з високим рівнем людського розвитку. Україна посідає 100 місце у загальному рейтингу зі 193 країн і територій. Водночас в Україні гостро відчувається негативний вплив зниження рівня людського розвитку, оскільки цей показник опустився до

найнижчого рівня з 2004 р. Про це йдеться у новому Звіті про людський розвиток «Вихід із глухого кута: Переосмислення співпраці в умовах поляризованого світу», який сьогодні презентувала Програма розвитку ООН (UNDP). Варто підкреслити, що у період з 1990 по 2022 рік значення HDI України зріс з 0,731 до 0,734, тобто на 0,4% (Ukraine still... , March 13, 2024).

Всесвітній індекс свободи преси, який щорічно складається організацією «Репортери без кордонів (RSF)», проливає світло на великі та часто радикальні зміни, пов'язані з політичними, соціальними та технологічними потрясіннями. Відповідно до Всесвітнього індексу свободи преси за 2023 рік, який оцінює середовище для журналістики у 180 країнах, Норвегія займає перше місце сьомий рік поспіль. Друге місце зайняла Ірландія, країна, як це незвично, яка не належить до Скандинавії, піднявшись тим самим з 4 позиції на 2, випередивши Данію, яка опинилася на 3 місці (попередньо займала 2).

Останні три місця Індексу посідають винятково азіатські країни: В'єтнам (178), який майже завершив полювання на незалежних репортерів і коментаторів; Китай (понижився на 4 місця – 179 місце), найбільший у світі тюремник журналістів і один із найбільших експортерів пропагандистського контенту – Північна Корея (180 місце). Україна у 2023 р. посіла в цьому рейтингу 79 місце (2023 World Press Freedom Index, 2023). Втім варто відзначити, що результат 2023 р. набагато перевершив показник 2022 р., коли Україна перебувала на 106 місці.

Працюючи багато років над темою іміджу країн у світі, ініціатори Nation Brands Index помітили цікаву тенденцію. Ще у 2002 р. Саймон Анхольт виявив, що значні кошти та зусилля, вкладені адміністраціями окремих країн і регіонів у маркетинг і рекламу, не завжди були ефективними. Тоді дослідник зробив припущення, що успішна стратегія позиціонування країни на міжнародній арені не повинна базуватися лише на одній виграшній характеристиці. Наприклад, привабливий імідж країні не зможе створити тільки реклама її туристичних пам'яток і місць. Для того, щоб бренд країни або регіону був успішним, він має бути комплексним, охоплюючи успішну міжнародну торгівлю, сприятливий інвестиційний клімат, наявність туристичних атракцій, запровадження інновацій тощо. Важливо, щоб країна не лише рекламувала себе, а й дійсно мала досягнення, якими можна пишатися. Крім того, необхідна належна комунікація з міжнародними ЗМІ, публічна дипломатія та різноманітні культурні заходи для висвітлення успіхів країни (Odarchenko, May 14, 2021).

З часом фахівці почали трактувати національний брендинг як поєднання соціальних, політичних, гуманітарних, комунікаційних, маркетингових і міжнародних відносин. Сьогодні це поняття також розглядають як форму національної м'якої сили, коли країна може досягати своїх цілей завдяки своїй привабливості, адже з лідером усі прагнуть співпрацювати.

Суть національного брендингу полягає в усвідомленні національними елітами того, що їхня країна сильно залежить від думки про неї у світі. Для досягнення успіху країна повинна працювати над своєю репутацією, прагнучи зробити свій образ в очах іноземців таким же привабливим, як, наприклад, у Німеччини, Швейцарії, Японії тощо – країн-лідерок по національному брендингу. Як наслідок, це приверне не тільки туристів, а й сприятиме зростанню іноземного капіталу та інтелекту, пожвавленню міжнародної торгівлі, збільшенню прибутків і, зрештою, зміцненню політичного становища країни у світі.

Саймонт Анхольт у 2005 р. започаткував рейтинг – Nation Brands Index, який щороку оцінює глобальну репутацію 50 найбільш розвинених країн світу. Для цього, за посередництва соціологів, здійснюється опитування близько 20 тисяч людей з різних країн світу. Окрім цього, Anholt-Ipsos Nation Brands Index (NBI) щорічно збирає понад 60 тисяч онлайн-інтерв'ю у дорослої аудиторії (від 18 років і старше) у 20 країнах світу. Респондентів обирають так, щоб вони як найточніше репрезентували населення країни – за віком, статтю, освітою, етнічною

приналежністю, майновим станом тощо. У результаті отримують дані, які демонструють думку 70% людської популяції (Odarchenko, May 14, 2021).

Більше ніж 15 років Anholt-Ipsos Nation Brands Index (NBI) здійснювали щорічне дослідження щодо сприйняття націй у всьому світі. Отримані статистичні дані не надто відрізнялися щодо лідируючих позицій суб'єктів міжнародних відносин. Проте, 2023 рік вніс свої корективи. Згідно із зібраними даними Японія зайняла першу позицію, випередивши Німеччину, яка попередньо разом із США посідали цю позицію. Японія стала першою країною з АТР, яка очолила NBI. До цього Японія впевнено, демонструючи чудові показники, підіймалася рейтингом: 2019 р. – 5 місце, 2020 р. – 4 місце, 2021 р. – 3, 2022 р. – 2. У 2023 р. посиливши всі 6 індексів вона увійшла ще до першої десятки країн. Окрім того, ця країна має міцну репутацію за індексами людей і туризму, де нація отримує високі оцінки за працевлаштування своїх людей і жвавість її міст (McGrath, Bobev & Liede, November 1, 2023).

На думку засновника NBI Саймона Анхольта, міжнародні іміджі націй важливі не лише через їх величезний вплив на здатність цих націй залучати торгівлю, туризм, інвестиції та таланти, вони також є симптомами геополітичних підводних течій, які формують наш світ і наше спільне майбутнє. Той факт, що Японія зараз є найбільш шанованою країною на землі – першою країною, окрім Німеччини та Сполучених Штатів, яка досягла цього положення – підтверджує, що глобальний баланс м'якої сили змінюється на наших очах. За твердженням Анхольта, ми знаходимося у новому порядку: індекс національних брендів Anholt-Ipsos 2023 є першою безпомилковою ознакою початку Азійського століття.

Оскільки війна між Росією та Україною триває, вплив конфлікту на репутацію країни починає проявлятися в Україні. Україна користувалася відносно стабільною репутацією між 2017 і 2022 роками, стабільно потрапляючи у четверту десятку вимірюваних країн NBI (№ 41-№ 50). Однак, якщо репутація інших країн покращилася за останній рік, то репутація України в основному залишилася практично незмінною. Україна має зміну загальної оцінки NBI на -0,07 бала, порівняно зі зміною глобального середнього балу на +0,90 бала. Завдяки цьому незначному зниженню загальний рейтинг України в NBI знизився з 47-го до 57-го місця у 2023 році, що відкинуло її в останню п'ятірку рейтингу (поруч з Ботсваною, Росією, Танзанією та Кенією). За такими індексами як «Люди», «Урядування» та «Експорт» позиція України особливо не змінилася, однак, що стосується місця України за такими ключовими атрибутами, як: готовність працювати і жити в країні, висока якість життя, привабливість інвестування в бізнес і бажання відвідувати країну, то вона опинилася на останньому місці рейтингу.

У 2014 р. Саймон Анхольт започаткував ще один рейтинг – Good Country Index, за допомогою якого оцінюють те, наскільки кожна з країн сприяє розвитку світу та людства. Під час розрахунку враховується зроблене в науці, технологіях і культурі, вкладення у досягнення міжнародного миру та безпеки, захист клімату, зроблене задля рівноправності людей, їх здоров'я та добробуту. Добре ставлення країн до своїх громадян індекс не оцінює, бали дає лише зроблене назовні – для процвітання людства як такого (Odarchenko, May 14, 2021). У цьому рейтингу Україна в 2023 р. посіла 57 місце із 169 країн, які оцінювались (Good Country Index, 2023).

У сучасних умовах світова спільнота намагається працювати над вирішенням екологічних проблем людства. Тому держави, які прагнуть відповідати сучасному уявленню про ефективність у вирішенні екологічних проблем, воліють демонструвати високі показники в рейтингу Індекс екологічної ефективності (EPI), що підкреслює зобов'язання країни щодо охорони довкілля, а це покращує її імідж як відповідального глобального гравця. Індекс екологічної ефективності запроваджений у 2006 р. Центром екологічного права та політики Єльського та Колумбійського університетів спільно із Всесвітнім економічним форумом у Давосі з метою глобального аналізу екологічної ефективності країн, стану навколишнього

середовища та його наслідків. Індекс екологічної ефективності прийшов на зміну Індексу екологічної стійкості (Environmental Sustainability Index) у 2006 р. (Horbach, 2023).

Цей індекс призначений для здійснення кількісної оцінки та порівняльного аналізу показників екологічної політики держав світу; глобальних процесів збереження довкілля та досягнення сталого розвитку. Індекс створений з метою оцінки та розробки ефективних заходів зниження навантаження на навколишнє природне середовище й раціональне використання природних ресурсів, а також, стимулювання життєздатності екологічних систем і стабільне керування природними ресурсами. Цей індекс дозволяє зрозуміти стан навколишнього середовища, здоров'я населення та оцінити наскільки близькі країни до виконання цілей екологічної політики.

Відповідно до рейтингу країн, упорядкованих за індексом екологічної ефективності у 2022 р., до першої п'ятірки країн із 180 увійшли: Данія – 77,90 балів по 100 шкалі, Велика Британія – 77,70, Фінляндія – 76,50, Мальта – 75,20, Швеція – 72,70. У 2022 році Україна посіла 52 місце з показником 49,60, який покращився, порівняно з 2020 р. – 49,50 (60 місце). За останні десять років (2012-2022 роки) Україна покращила свій індекс на 6,20 (Horbach, 2023).

Індекс екологічної ефективності розроблено так, щоб держави могли порівнювати переваги, здобутки та мінуси з іншими країнами. Індикатори ЕПІ дають змогу виявити проблеми, встановити цілі, відстежувати тенденції, розуміти результати та визначати найкращі методи політики.

Звичайно, рейтингів міжнародних набагато більше, ніж представлено у статті. Але виокремлені нами є найбільш впливовими з точки зору просування позитивного іміджу держави на світовій арені.

Висновки. Рейтинги та індекси міжнародних організацій мають значний вплив на імідж держави на міжнародній арені. Ці показники часто служать важливими орієнтирами для урядів, інвесторів, туристів та інших зацікавлених сторін. Високі позиції у Global Competitiveness Index від Всесвітнього економічного форуму, Corruption Perceptions Index від Transparency International сприяють залученню іноземних інвестицій, створенню робочих місць, економічному зростанню, покращенню міжнародного іміджу держави. Ініціатива більшості країн по збереженню навколишнього середовища породила створення рейтингу країн використовуючи індекс екологічної ефективності (Environmental Sustainability Index).

Україна як повноцінний суб'єкт міжнародного права до початку повномасштабного вторгнення Росії доклала значних зусиль у формуванні позитивного іміджу, шляхом модернізації внутрішньої та зовнішньої складових країни, розробці національного бренду. Що тим самим сприяло займати місця у 6 і 7 десятках відповідних рейтингів. Хоча, якщо говорити про корупційний індекс, то тут ситуація не дуже була втішною. Особливі зрушення спостерігаються починаючи з 2019 р. – активізації виконання умов, підписаної з ЄС, Угоди про Асоціацію.

Сьогодні Україна потребує не лише міжнародної підтримки у питанні озброєння, а й позитивного сприйняття задля відновлення економіки, зруйнованої війною. Тому уряд країни має звертати увагу на присутність та високі позиції у рейтингах, які складають міжнародні організації. Зайняття хороших позицій у цих рейтингах допомагає у просуванні позитивного іміджу держави.

REFERENCES

- Corruption perceptions index – 2023 (2023). *Transparency International*. Retrieved from <https://www.transparency.org/en/cpi/2023>
- Good Country Index (2023). *Good Country Index*. Anholt & Co. Retrieved from <https://index.goodcountry.org/>
- Horbach, L.** (2023). Environmental efficiency index as a tool for assessing the components of sustainable development. Abstracts of Papers: *REBUILD UKRAINE: the business of the entire civilized world*. Lutsk, 149-152 // **Горбач, Л.** (2023). Індекс екологічної

- ефективності як інструмент оцінки складових сталого розвитку. *REBUILD UKRAINE: справа всього цивілізованого світу: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції*. Луцьк, 149-152.
- Investment Climate Statement (November 11, 2023). *The International Trade Administration. U.S. Department of Commerce*. Retrieved from <https://cutt.ly/keohEnlJ>
- McGrath, J., Bobev, M. & Liede, K.** (November 1, 2023). Nation Brands Index 2023: Japan takes the lead for the first time in NBI history. *Ipsos*. Retrieved from <https://www.ipsos.com/en/nation-brands-index-2023>
- Myrzabekova, A. & Prokic, L.** (2023). CPI 2023 for Eastern Europe & Central Asia: autocracy & weak justice systems enabling widespread corruption. *Transparency International*. Retrieved from <https://cutt.ly/yeohR5Pv>
- Odarchenko, K.** (May 14, 2021). Reputation of countries and national brands. *Lb*. Retrieved from <https://cutt.ly/yeohTzLW> // **Одарченко, К.** (14 травня 2021). Репутація країн та національні бренди. *Lb*. Retrieved from <https://cutt.ly/yeohTzLW>
- Ukraine still a country with high Human Development Index (March 13, 2024). *New UNDP*. Retrieved from <https://cutt.ly/PeohTMiy>
- 2023 World Press Freedom Index – journalism threatened by fake content industry (2023). *Reporters Without Borders* Retrieved from <https://cutt.ly/oeohEpcF>
- WJP Rule of Law Index-2023 (2023). Retrieved from <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>
- World Competitiveness Ranking 2023. Results IMD (2023). *International Institute for Management Development*. Retrieved from <https://cutt.ly/feohYgeJ>
- Yemets, V.** (2022). International Indexes in the Formation of the States Image. *Visnyk Lvivskoho universytetu*, 44, 179-185. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.44.21> // **Ємець, В.** (2022). Міжнародні індекси у формуванні іміджу держави. *Вісник Львівського університету*, 44, 179-185. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.44.21>